

АМКУ: сезон 2019/2020

№47

Анна Грищенко (Кремньова),
керівник практики злиття та поглинання / антимонопольне право
Pavlenko Legal Group

Компетентна думка

Фінансовий моніторинг і комплаєнс у 2019 році: зміни та наслідки для бізнесу

Підсумки 2019 року: розвиток українського фінансового ринку

"Антирейдерське" півріччя Мін'юсту

Чи можна стягнути шкоду з пішохода?

Турборежим у криміналі

7 кіл законодавця. Kill перший: кримінальний процес

Публічні закупівлі. Підсумки 2019 року та чого чекати в наступному році

Реформа валютного регулювання та перші результати у 2019 році

Судовий погляд

Паливний акциз – 2019

Ризикованим тут не місце: монолози з податковою

Традиційно кінець року – час підбиття підсумків. Тож і ми хочемо, з одного боку, нагадати про основні події антимонопольної практики 2019 року, а з іншого – розглянути, що в цій галузі чекає на нас у 2020 році. Пропонуємо умовно розділити огляд на два розділи – глобальний і локальний. Розпочнімо з глобального.

Зміна складу АМКУ

У 2019 році чимало говорили про оновлення Антимонопольного комітету України. Нагадуємо, що за рік, який минає, склад Комітету було оновлено на 2/3. Зокрема, Президент України вже призначив шість нових державних уповноважених. Про результати їхньої роботи говорити зарано, адже минуло мало часу. Проте, як зміниться робота Комітету, – безумовно, цікаво.

Реформа законодавства про захист економічної конкуренції

Наприкінці листопада 2019 р. відбулося публічне обговорення запропонованої концепції реформи законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачає комплексні зміни: від змін у профільних законах ("Про Антимонопольний комітет України", "Про захист економічної конкуренції") до змін у Господарському процесуальному кодексі та інших актах.

Запропонованими проектами законів передбачено низку новел. Зокрема, прописано вимоги до звіту Антимонопольного комітету України (яких на цей час не існує), основи реформування системи оскарження в публічних закупівлях (про це трохи нижче), а також вимоги щодо конкурсного добору кандидатів на посади Голови та державних уповноважених АМКУ.

Крім цього, знову порушено питання концепції *leniency* (звільнення від відповідальності), яка хоч і передбачена чинним законодавством, але досі не працює на практиці. Законодавці пропонують детальніше розписати сам порядок такого звільнення від відповідальності.

Окремо варто сказати кілька слів і про концентрації. Пропонують визначити необхідність отримання дозволу на концентрацію, спираючись на суму угоди (як альтернатива наявним на

сьогодні пороговим фінансовим показником). А заодно й ще збільшити державний збір за подання заяви на концентрацію: з 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до 4500 (у разі подання заяви до розгляду за звичайною процедурою) і 2500 (у разі подання заяви до розгляду за спрощеною процедурою). Детальніше пропонують урегулювати й питання розгляду справ Комітетом, зокрема питання доказів, їх вилучення, а також прав сторін, що беруть участь у розгляді справи.

На додачу запропоновано все ж увести в законодавство концепцію врегулювання спорів, що передбачатиме домовленість між Комітетом і порушником, зменшення розміру штрафу за порушення на 20 чи навіть 50 відсотків.

Загалом, новел багато й розглянути їх усі в межах однієї статті, на жаль, неможливо. Але точно можна стверджувати про комплексність реформи в антимонопольному праві. І, схоже, це лише початок.

Реформа системи оскарження публічних закупівель

У грудні було презентовано ще одну концепцію реформи, цього разі щодо системи оскарження публічних закупівель. Як відомо, саме АМКУ є на цей час органом оскарження. Співробітники Комітету неодноразово скаржилися на надмірне завантаження через розгляд відповідних скарг. Якщо реформа запрацює, то Комітет про це зможе забути. Реформа передбачає створення окремого органу оскарження – комісії, до складу якої входитимуть уповноважені з розгляду скарг. Склад комісії, як і її регламент, затверджуватиме Комітет. Серед озвучених новел є й можливість віддаленої участі у процесі.

Тепер пропонуємо перейти до менш масштабних речей – від запланованих реформ до результатів практики. Тут теж можна виокремити кілька цікавих особливостей.

Нові підходи

Крім заявленого реформування антимонопольного законодавства, 2019 рік уже увінчався певними новелами. Так, якимось непомітно відбулися вересневі зміни в Законі України "Про захист економічної конкуренції". Особливо ніхто не звернув увагу на нове визначення єдиного майнового комплексу. Тепер під це визначення потрапляє практично все, за допомогою чого можна провадити господарську діяльність. А отже, розширився перелік випадків, у яких може потребуватися дозвіл на концентрацію.

Використання санкцій

2019 рік став ще одним роком досить гучних рішень АМКУ щодо застосування санкцій. Тут і значні суми штрафів, і використання абсолютно рідкісних інструментів, як-от поділ компанії. Нагадаємо, що у вересні 2019 р. Комітет ухвалив рішення про примусовий поділ трьох компаній групи Ostchem (Group DF). Щоправда, невідомо, чим закінчиться ця історія, оскільки, без сумніву, група боротиметься проти рішення Комітету.

Економіка

На нашій практиці ми побачили зростання зацікавленості Комітету в більш ґрунтовному дослідженні ринкових позицій заявників, що потребує зазвичай залучення сторонніх фахівців. Відповідно зростає роль співпраці юристів з економістами, технологами та маркетологами компаній.

Давати прогнози – справа, звісно, невдячна та складна. Проте у своїй практиці ми простежуємо певні тенденції.

По-перше, реформування законодавства. Це на цей час зачепило практично всі галузі, і, сподіваємося, у 2020 році реформи антимонопольного законодавства продовжаться. Проте, крім

уже запропонованих змін, було б непогано, якби законотворці все ж звернули увагу й на порядок проведення розгляду справ Комітетом (зокрема, установлення строків розгляду, а також більшу вмотивованість рішень комітету щодо розрахунку розміру штрафу та ін.). Щодо запропонованої реформи оскарження закупівель, то, напевно, давно пора було зняти це навантаження з АМКУ, а натомість цим питанням може опікуватись окрема структура.

По-друге, зростання ролі економічного складника в роботі з АМКУ. Бізнесу потрібно буде більше часу присвячувати аналізу своїх ринків і моніторингу своїх позицій. З огляду на це прогнозуємо зростання ролі маркетингових агентств, що зможуть надати фаховий аналіз ситуації на ринку, який можна буде використати для підтримання позиції бізнесу в АМКУ.

По-третє – посилення контролю за концентраціями / узгодженими діями. Рекомендуємо бізнесу більш виважено ставитися до розширення свого бізнесу – придбання нових активів, а також до вчинення узгоджених дій. Варто пам'ятати, що розгляд справ АМКУ про порушення, як і оскарження його рішень, – процес витратний.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2019

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2020

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2020